
RAPORT

Femeile candidate în alegerile parlamentare din 11 decembrie 2016

Femeile constituie aproape **o treime** din candidații în alegerile parlamentare din 2016 (29%), după cum reiese din analiza realizată asupra listelor de candidați depuse de partidele politice pentru alegerile parlamentare din 11 decembrie 2016¹.

În analiză au fost incluse listele formațiunilor politice care au înregistrat liste de susținători la nivel național (11 partide), precum și candidații independenți. Nu au fost analizate listele partidelor cu candidați în câteva circumscripții (precum Partidul Verzielor, PACT, BUN, Partidul Vrancea Noastră ș.a.) și nici listele depuse de către organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale.

Ponderea femeilor candidate pentru cele 11 partide analizate este:

- 28% pentru Camera Deputaților
- 32% pentru Senat

Ponderea femeilor candidate pentru toate partidele și toate organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale este:

- 27% pentru Camera Deputaților
- 29% pentru Senat

Nu s-a putut include în analiză gradul de eligibilitate pentru candidaturile femeilor, întrucât nu există date publice cu privire la estimarea pozițiilor eligibile ale partidelor. Este posibil ca multe femei să fi fost trecute pe liste numai pentru a respecta legea privind reprezentarea ambelor sexe.

Semnalăm lipsa de transparență și neimplicare a instituțiilor publice în a oferi date segregate pe gen cu privire la candidații în alegerile legislative din 11 decembrie. Este de asemenea scandalos faptul că Biroul Electoral Central publică pe pagina sa <http://parlamentare2016.bec.ro/candidati/> documente în format excel și nu are o bază de date care să permită căutarea online a candidaților în funcție de circumscripție, partid și în funcție de sexul feminin/masculin al candidatului/ei. Am solicitat BEC aceste date și singurele

---

¹ Sursa datelor citate în acest raport, atunci când nu sunt indicate alte surse, este Biroul Electoral Central <http://parlamentare2016.bec.ro/candidati/>

documente care ne-au fost transmise sunt cele disponibile pe pagina web, din care lipsesc informațiile solicitate.

Nu în ultimul rând, este îngrijorător că în mai multe circumscripții din țară a fost încălcată legea electorală, care obligă partidele ca pe listele de candidați să existe reprezentarea ambelor sexe (cel puțin o femeie/cel puțin un bărbat) iar acest fapt nu a fost semnalat de nici o instituție publică până în acest moment.

Schematic, principalele observații din acest raport al Coaliției pentru Egalitate de Gen referitor la candidaturile femeilor în alegerile parlamentare din 11 decembrie 2016 se referă la:

1. Nerespectarea prevederilor legale cu privire la reprezentarea ambelor sexe pe listele de candidaturi depuse la nivel de circumscripție

Am constatat că există liste de candidaturi la nivel de circumscripție ce nu respectă [Legea nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente](#), care prevede la art. 52., alin. 2: **”Listele de candidați pentru alegerea senatorilor și deputaților trebuie întocmite astfel încât să asigure reprezentarea ambelor sexe, cu excepția listelor care conțin un singur candidat”**.

Listele cu mai mult de un candidat alcătuite exclusiv din candidați de sex masculin, admise de birourile electorale de circumscripție, **cu încălcarea condițiilor din legea electorală**, sunt:

- Pentru Camera Deputaților:
  - [ALDE Alba](#) (6 candidați)
  - [ALDE Buzău](#) (9 candidați)
  - [USR Dâmbovița](#) (4 candidați)
  - [PMP Ialomița](#) (6 candidați)
  - [PRU Mehedinți](#) (6 candidați)
  - [PER București](#) (2 candidați)
  - [ALDE Diaspora](#) (6 candidați)
- Pentru Senat:
  - [PRU Alba](#) (4 candidați)
  - [PRM Alba](#) (2 candidați)
  - [PER Buzău](#) (5 candidați)
  - [PNL Covasna](#) (2 candidați)
  - [PER Dâmbovița](#) (2 candidați)
  - [PRM Dolj](#) (4 candidați)
  - [PMP Harghita](#) (3 candidați)
  - [PRM Harghita](#) (4 candidați)
  - [PMP Ialomița](#) (4 candidați)
  - [PRU Mehedinți](#) (4 candidați)
  - [PMP Sibiu](#) (5 candidați)
  - [PER București](#) (2 candidați)

Solicităm birourilor electorale de circumscripție menționate și Biroului Electoral Central, pe această cale, să explice motivele pentru care listele au fost admise fără a îndeplini condițiile din legea electorală.

2. Reprezentarea pe partide și în rândul candidaților independenți

Pe partide, cea mai bună reprezentare a femeilor, ca pondere din totalul candidaților, o are Partidul Socialist Român cu 41,5%, iar cea mai slabă Partidul Mișcarea Populară cu 24%. În rândul candidaților independenți regăsim numai 7 femei din totalul de 37 de candidați înscrși (19%). Toate cele șapte candidate independente candidează pentru un loc în Camera Deputaților.

Pe listele Partidului Social Democrat (PSD), femeile reprezintă 29% din candidații la ambele camere, cu 10 procente mai puțin decât estimările făcute de unii lideri social-democrați, printre care președintele partidului Liviu Dragnea care afirma la momentul depunerii listelor pentru PSD București că femeile ar constitui 40% din candidații PSD².

Pe listele Partidului Național Liberal (PNL), femeile reprezintă un procent de 26% din candidații la ambele camere. La începutul anului, mai multe parlamentare liberale, în frunte cu președinta Alina Gorghiu, au inițiat un proiect de lege prin care partidele politice urmau să fie obligate în alegeri să prezinte liste cu cel puțin o treime din candidaturi ale femeilor³. Într-o postare pe pagina personală de Facebook, președinta Alina Gorghiu declara în decembrie 2015, înainte de înregistrarea proiectului de lege privind cotele de gen în alegerile parlamentare: "Nu a existat un context mai potrivit în țara noastră pentru a promova implicarea femeilor în politică, un teren mai fertil, decât cel creat de nevoia de schimbare a politicii noastre. Trebuie să deschidem politica pentru femei, o sursă valoroasă de competență și înnoire, o categorie care a avut prea puține oportunități de a se implica.⁴". Proiectul legislativ nu a fost votat în actuala legislatură și nu se știe care va fi soarta lui în viitor.

Candidaturi pentru Camera Deputaților												
	PMP	UDMR	PNL	PRU	ALDE	PSD	PANR	PUSR	PRM	PSR	PER	INDEP
Femei	91	103	100	102	94	119	112	69	99	93	100	7

² Declarație Liviu Dragnea http://www.hotnews.ro/stiri-alegeri_parlamentare_2016-21382628-lista-completa-numele-candidatilor-psd-alegerile-parlamentare-dragnea-ponta-mai-vor-mandat.htm

³ PL-x nr. 275/2016. Proiect de Lege pentru modificarea și completarea art.52 din Legea nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente. http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?idp=15770

⁴ Alina Gorghiu, despre cotele de gen propuse prin proiectul de lege <https://www.facebook.com/alinagorghiu/photos/a.821279017937355.1073741828.821269587938298/1006327006099221/?type=1&theater>

Total candidați	398	401	400	403	397	402	374	308	322	225	278	37
% femei	22.86	25.69	25.00	25.31	23.68	29.60	29.95	22.40	30.75	41.33	35.97	18.92

Candidaturi pentru Senat

	PMP	UDMR	PNL	PRU	ALDE	PSD	PANR	PUSR	PRM	PSR	PER	INDEP
Femei	55	63	61	57	54	62	64	53	43	56	49	0
Total candidați	213	217	214	218	213	218	204	156	157	134	146	5
% femei	25.82	29.03	28.50	26.15	25.35	28.44	31.37	33.97	27.39	41.79	33.56	0.00

AMBELE CAMERE

	PMP	UDMR	PNL	PRU	ALDE	PSD	PANR	PUSR	PRM	PSR	PER	INDEP
Femei	146	166	161	159	148	181	176	122	142	149	149	7
Total candidați	611	618	614	621	610	620	578	464	479	359	424	42
% femei	23.90	26.86	26.22	25.60	24.26	29.19	30.45	26.29	29.65	41.50	35.14	16.67

3. Modificări față de alegerile legislative anterioare (2004, 2008, 2012)

Față de alegerile legislative anterioare, avem cea mai bună reprezentare a femeilor candidate cu ocazia alegerilor din acest an. Un posibil factor este dat de modificarea legii electorale și trecerea de la votul în colegii uninominale la votul pe liste, la nivel de circumscripții. În diverse documente oficiale, Consiliul

Europei, prin Comisia de la Veneția⁵, și Parlamentul European⁶, atrag atenția asupra impactului diferit pe care sistemele de vot le au asupra selecției femeilor ca și candidați în alegeri și asupra reprezentării lor politice. Cel mai favorabil sistem de vot pentru femei este sistemul de vot pe liste, urmat de sistemul mixt (așa cum era cel utilizat în alegerile din România din 2008 și 2012, cunoscut sub denumirea de "uninominal"), iar pe ultimul loc sistemul majoritar (utilizat în țări ca Marea Britanie sau Statele Unite). Nivelul reprezentare al femeilor în legislativ depinde și de alți factori, precum gradul de modernizare și secularizare dintr-o țară dar și de contextul economic și politic.

La alegerile parlamentare din România din 2008 și 2012, în care s-a utilizat sistemul de vot în colegii uninominale (sistem mixt), proporția femeilor candidate a fost extrem de scăzută, de 13% în 2008⁷ și de 14% în 2012⁸.

Anterior, în alegerile din 2004, în care s-a utilizat sistem de vot pe liste, precum cel utilizat în prezent, candidaturile femeilor au fost în procent de 26% din total⁹, apropiat de cel înregistrat la alegerile de anul acesta. Prin urmare, nu este suficientă prezența acestora pe liste, este nevoie ca obligația de a asigura o minimă reprezentare a femeilor în alegeri să fie însoțită și de criterii de eligibilitate, cum ar fi de exemplu alternanța 2 bărbați/1 femeie pe liste ("zipper system"), utilizată în alte țări.

Scena politică din România este una dintre cele mai misogine din Uniunea Europeană. Conform datelor centralizate de Parlamentul European, cu numai 11,5% femei în Parlament țara noastră se află pe penultimul loc în UE, întrecută doar de Ungaria lui Viktor Orban¹⁰, în ceea ce privește proporția femeilor în legislativ¹¹. Media europeană în parlamentele din cele 28 de state membre UE este de 28%, iar pe primele poziții se află Suedia (45%), Finlanda (42%) și Belgia (41%). Nici la nivel global nu stăm mai bine. Datele centralizate de Uniunea InterParlamentară (IPU) arată că ne situăm pe locul 133 în lume, întrecuți și de țări preponderent musulmane ca Egipt, Iordania sau Turcia¹².

4. Recomandări și solicitări către partidele politice, Birourile Electorale de Circumscripție și Biroul Electoral Central

Recomandarea pe care o transmitem partidelor politice este ca în viitoarea legislatură să continue demersurile începute anul acesta, de a reglementa cote pentru o reprezentare de cel puțin 30% a oricărui gen în alegeri. Recomandăm ca în propunerea legislativă să se adauge obligarea competitorilor electorali de a lua în considerație și eligibilitatea candidaturilor, prin metoda "fermoar" ce presupune alternanța candidaturilor femei/bărbați pe liste.

⁵ [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2009\)029-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2009)029-e)

⁶ Differential Impact of Electoral Systems on Female Political Representation, march 1997,

http://www.europarl.europa.eu/workingpapers/femm/w10/2_en.htm

⁷ Sursa: <http://www.becparlamentare2008.ro/statis/Defalcare%20candidati%20pe%20partide%20si%20sexe.pdf>

⁸ Sursa: Raport al Ministerului Muncii http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/ESFB-StudiiAnalizaRapoarte-2012/Reprezentarea_femeilor_si_a_barbatilor_in_alegerile_parlamentare_din_decembrie_2012.doc

⁹ <http://www.agerpres.ro/documentareparlamentare2012/2012/10/30/alegerile-parlamentare-din-28-noiembrie-2004-18-20-03>

¹⁰ Proporția femeilor în Parlamentul Ungariei este de 10%.

¹¹ Baza de date a Comisiei Europene, http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-decision-making/database/politics/national-parliaments/index_en.htm

¹² <http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm>

Solicităm birourilor electorale de circumscripție din Alba, Buzău, Covasna, Dâmbovița, Dolj, Ialomița, Harghita, Mehedinți, Sibiu, București și diaspora să explice motivele pentru care au admis înregistrarea unor liste electorale ce nu respectă condiția reprezentării ambelor sexe, așa cum prevede Legea 208/2015 la art. 52., alin. 2.

Solicităm Biroului Electoral Central să țină evidența candidaturilor înregistrate în alegerile parlamentare și în funcție de reprezentarea celor două sexe, nu numai în funcție de domiciliu, ocupație și profesie a candidaților. În situația în care deține aceste date dar nu le-a făcut publice, solicităm ca ele să fie făcute publice pe site-ul pe care-l administrează <http://parlamentare2016.bec.ro>, la secțiunea "candidați". Această solicitare se fundamentează nu numai pe recomandările europene de a colecta date segregate pe gen în toate domeniile de activitate, dar și pe legislația românească care prevede criterii de admitere a listelor de candidați în alegerile parlamentare în funcție de reprezentarea celor două sexe.

Nu în ultimul rând, solicităm Biroului Electoral Central să publice rezultatele alegerilor din 11 decembrie 2016 și în funcție de mandatele obținute de femei/bărbați la fiecare formațiune politică.

*

Raport realizat de: Tudorina Mihai

Culegerea datelor: Carmen Radu

Coaliția pentru Egalitate de Gen

<http://onqen.ro/>

Coaliția pentru Egalitate de Gen este formată din 10 organizații neguvernamentale din domeniul drepturilor femeilor și egalității de șanse: Centrul Parteneriat pentru Egalitate (CPE), Societatea de Analize Feministe ANA; Asociația Front; Asociația E-Romnja (Asociația pentru Promovarea Drepturilor Femeilor Rome); Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen (ALEG); Centrul FILIA; Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului (ACTEDO); Centrul de Studii în Idei Politice (CeSIP); Asociația Plural; Asociația Ema;